

TÜRKİYE BUNU KONUŞUYOR

SON 10 YILDA
2 KAT ARTTI

ORMAN YANGINLARI NEDEN FACİAYA DÖNÜYOR

Son 1 ayda çıkan orman yangınlarında 'ciğerlerimiz' yandı. Orman işçisi ve gönüllüsü 17 kişi hayatını kaybetti. Orman Genel Müdürlüğü verilerine göre, Türkiye'de son 10 yılda orman yangınları iki kat arttı. 2015-2024 yılları arasında ortalama 2 bin 732 orman yangını çıkarken, her yıl 25 bin 762 hektar alan da zarar gördü. Oysa son iki yılda yangınla mücadele filomuz da iki katı büyüdü. 27 uçak, 105 helikopter, toplam 132 hava aracımız var. Su atma kapasitesi 73 bin tondan, 438 bin tona çıktı. 14 insansız hava aracı ve 2 bin 742 ilk müdahale, 1786 arazöz, 831 iş makinesi, sahada ise 25 bin personel ve 131 bin gönüllü görev yapıyor. Sorun su; geçmiş yıllara göre filomuz daha geniş olmasına rağmen nasıl oluyor da bu yangınlar bir faciaya dönüşüyor?

KAYNAKLAR HAVA ARAÇLARINA DEĞİL ELEMAN ALIMI VE EĞİTİME HARCANMALI

"CÜNKÜ" diyor Karadeniz Teknik Üniversitesi (KTÜ) Orman Fakültesi öğretim üyesi, Prof. Dr. Ertuğrul Bilgili, "Eleman kapasitesi, eğitim, tecrübe açısından eksiklikler var." Şöyle detaylandırıyor: "Her yangından sonra aynı şey, 'Yeterli ekipmanımız, uçagımız yok!' Hayır, var. İnsanlar zararmıyor ki hava araçları arttığında yangın daha çabuk söndürülecek ve bir daha da çıkmayacak. Yanlış! Orman yangınlarında eş zamanlı olarak ancak 5-6 uçak, helikopter kullanabilirsin. Çünkü çarpışma, düşme riski büyük, fazlası hava trafiğini tehlikeye sokar. Bizim 132 hava aracımız var, o bile çok. 70-80 adet yeter aslında. Ancak kamu oyu baskısı o kadar fazla ki... Oysa bütün yangın çıkmaması, tahribatın az olması için harcanmalı. Teknik donanım ve kaynak ne kadar fazla olursa olsun o kaynağı kullanmayı bilen yeterli, eğitilmiş ve tec-

Prof. Dr. Ertuğrul Bilgili

rübeli elemanlar yoksa büyük kaynaklara sahip olmanın bir anlamı da olmaz. Eleman eksikliğimiz büyük. Tüm bunlara yön verecek teknik personel de iyi eğitilmiş olmalı."

'YENİ' NORMALE ALIŞMALIYIZ

İklim değişikliğinin artık kabul edilmesi gereken bir vakı olduğunu da belirten Prof. Dr. Bilgili, bugün dünyada da orman yangınlarının her yıl, önceki yıla göre arttığı ve 'afet' boyutunda yaşandığını söy-

liyor ve diyor ki: "Dolayısıyla artık bu 'yeni' yangın normaline alışmak zorundayız. Uzun süreli kuraklık ve olağan dışı hava halleri sebebiyle oluşan, şiddetli, tahripkâr ve hızla ilerleyen yangınlar var artık. Yağış az. Baraj doluluk oranları Batı Karadeniz'de yüzde 30, İzmir'de yüzde 10'a düştü. Yağış az olunca yanıcı maddelerin nem azlığı da diğer ve büyük bir yangın bekleriz. Haziran sonundaki yangınlar buna bir örnek. Buna göre önlemler alınmalı. Kamuoyunda düşünüldüğü gibi her yangına müdahale ihtimali de yoktur! Özellikle alevlerin insan boyunu 3-5 metre aşığı yangınlara su atarak müdahale edilemez. Bu yangınlara yangından belirli mesafeden şeritler açılarak, bu şeritlerden de arasözlerle kenardan yangına doğru girilerek dolaylı müdahale edilebilir. 'Yeni' yangınla mücadele normumuz bu olmalı. Ama bunun kabul edilmesi noktasında da sıkıntı var."

BE CERİKİSİZLİK DEĞİL, HER YANGINA MÜDAHALE EDİLEMEZ

"BİR de dolaylı yoldan da olsa müdahale edilemeyecek yangınlar vardır. 2 sene önce Kanada'da bir sezonda 18 milyon hektar alan yandı. Amerika'da 3 ay sürdü yangınlar. Bir yangının kendi kendine sönmesi beceriksizlik değildir. Demek başarılacak bir durum var ortada. Eğer bir yangına dokunulmuyorsa dokunulmaması gerektiği içindir. Hamasi söylemler bir işe yaramıyor. Burada bir eleştirim su. Bizde ciddi bir iletişim problemi var. Yangınla mücadelenin patronu OGM'dir. Ancak görevli olmayan, teknik açıdan yetersiz insanların müdahalesi çok! Bu iş bu kadar fazla müdahaleyi kâdımaz. Artık bunun anlaşılması gerekir."

ORTAKLASA VE PLANLI ŞEKİLDE HAREKET EDİLMELİ

Ahmet Hüseyin Özkara

TÜRKİYE Ormanlılar Derneği Başkanı Ahmet Hüseyin Özkara ise soruna "Çünkü ortak akulla hareket edilmiyor" yanıtını veriyor ve ekliyor: "Büyükşehir- ilçe belediyeler, OGM, Jandarma, AFAD ve sivil toplum örgütleri, halk da işin içine katarak, ortaklaşa- planlı şekilde çalışmalı. Kurumların birbirini suçlaması hiçbir işe yaramaz. Mücadelenin ancak ormanlarla yerleşim yerleri arasında tampon bölgeler oluşturulması, yangına hassas alanlarda basınçlı su sistemleri kurulması, ot bakımı yapılması, orman köylülerinin

eğitilmesi vs. gibi tedbirlerle bir sonuç alınır."

EĞİTİM MERKEZLERİ KURULMALI

"Ayrıca sahada görevli işçilerin tecrübe ve eğitimleri yangınlarla mücadelede belirleyicidir. Ancak yangın sezonunun ortasında, hala yeni işçi alınmaları var. Oysa işçi alınmaları, eğitim ve stajları, kamu, aralık, ocak gibi tamamlanmalıydı. Eğitim meselesi de kritik. İzmir Buca'da, içinde 16 zorlu parkurun bulunduğu, işçilerin eğitimi ve dayanıklılığını arttırmak için kurulan

Orman Yangınları İşçi Eğitim Merkezi vardı. 2019'da kapatıldı. Oysa yangınlarla mücadele devamlılık ister. Ekiplerin bilgi ve yetenekleri tazelenmeli. Dolayısıyla donanımlı eğitim merkezlerine ihtiyacımız var."

Özkara'ya göre, orman yangınlarıyla mücadele eden kadroların çalıştığı koğulları da önemli: "Yangını asıl söndürecek ve söndürmek olan hava değil kara birimleridir. Ancak sürekli aynı adam çalıştırsan da enerjisi kalmaz. Dolayısıyla söndürme ve söndürmeyi aynı kişiler yapmamalı. Çalışan dindendirilmeli. Vardıkça sistemi olmayan ya da başka ekiplerden destek alınmalı."

TİSÖRTLE MÜDAHALENİN SEBEBİ TECRÜBESİZ KADROLAR

Bu yangınlara bazı ekiplerin tışörtle müdahale ettiğini gördük. Ekipman mı yetersiz? Yanıtı su: "Avrupa Birliği teknik mevzuatına uyumlu, ısıya dayanıklı pantolon, gömlek, başlık, baret, maske... OGM, aslında gerekli tüm koruyucu ekipmanları dağıtıyor. Fakat işçilere bir türlü giydiremiyorlar. Hiyerarşi ve disiplin yok. Çünkü bu ekipmanları takım arkadaşlarına giydirebilecek,